

Wymagania edukacyjne z języka polskiego na poszczególne oceny śródroczne i roczne klasa 4 część 1 -I półrocze (p.rozszerzony)

Temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
WSPÓLCZESNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI					
*Kreowanie świata poprzez słowo – <i>W środku życia</i> Tadeusza Różewicza	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać odpowiednie konteksty w interpretacji kreacji podmiotu lirycznego omówić funkcję środków językowych w budowaniu przesłania wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować symbolikę noża i chleba w kontekście utworu zinterpretować zakończenie wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
*Poeta wobec braku Boga – <i>bez</i> Tadeusza Różewicza	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego wskazać nawiązania biblijne obecne w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać konteksty filozoficzne 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować początek utworu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować wiersz w kontekście filozofii egzystencjalnej i nietzscheańskiej tezy „Bóg umarł”
* <i>Dlaczego klasycy</i> Zbigniewa Herberta – manifest artystyczny poety	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację liryczną określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać części kompozycyjne utworu zaprezentować kontekst historyczny wiersza rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat postawy Tukidydesa skonfrontować ze sobą postawy Tukidydesa i współczesnych dowódców określić artystyczne credo poety poprzez udzielenie odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować ostatnią strofę 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat roli i zadań sztuki w kontekście utworu
* Filozoficzny namysł nad człowiekiem – <i>Monolog dla Kasandry</i> Wisławy Szymborskiej	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować sytuację liryczną wskazać fragmenty nawiązujące do mitologicznego źródła 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w odniesieniu do kontekstu mitologicznego omówić kompozycję wiersza zaprezentować utwory, w 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować i zinterpretować wnioski Kasandry na temat jej postawy odnieść przesłanie wiersza do kontekstów filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować obecne w utworze przeciwstawienie <i>ja – oni</i> przeanalizować stosunek Kasandry do umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przedstawienia motywu Kasandry w różnych utworach literackich

		których pojawia się motyw Kasandry • wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić funkcję środków językowych użytych w tekście	jasnowidzenia • zinterpretować zakończenie wiersza	
*Życie jako przedstawienie – <i>Życie na poczekaaniu</i> Wisławy Szymborskiej	• zaprezentować sytuację liryczną wiersza • wskazać sformułowania związane z teatrem	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego	• wypowiedzieć się na temat zapisanej w utworze wizji roli człowieka w świecie • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>theatrum mundi</i>	• zinterpretować funkcję odwołań do teatru w wierszu • zinterpretować zakończenie wiersza	• omówić sposób przedstawienia toposu <i>theatrum mundi</i> w różnych utworach literackich
* Realne i metaforyczne więzienie w opowiadaniu <i>Mój przyjaciel nieznamy</i> Sławomira Mrożka*	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• scharakteryzować narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać ironię • wskazać konteksty społeczno-polityczne i kulturowe	• określić funkcję środków językowych • omówić funkcję zacytowanego fragmentu <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • wypowiedzieć się na temat postawy moralnej narratora • określić funkcję ironii w tekście • omówić symboliczne znaczenie gołębia	• zinterpretować zakończenie utworu • zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować utwór w kontekście państwa totalitarnego • odnieść symboliczne znaczenie gołębia do problematyki utworu	• omówić różne sposoby ukazania motywu szatana w różnych tekstach kultury
* Prawda i kreacja w opowiadaniu Jorge Luisa Borgesa <i>Zwierciadło i maska</i>	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaje narracji	• wskazać problematykę opowiadania • wskazać odniesienia intertekstualne • wskazać wykorzystane w utworze konwencje	• wskazać i zinterpretować symbole pojawiające się w opowiadaniu • omówić cechy trzech wersji utworu i zinterpretować wywołane przez nie reakcje • określić funkcję odniesień intertekstualnych	• zinterpretować zakończenie opowiadania	• podjąć dyskusję na temat wartości odniesień intertekstualnych w literaturze
* Rozważania o totalitaryzmie – <i>Natura i obłąd</i> Zygmunta Kubiaka	• zrelacjonować treść eseju • zaprezentować problematykę poszczególnych części eseju	• omówić kompozycję tekstu • zaprezentować ideał nowego człowieka w państwie totalitarnym • zaprezentować mechanizm kształtowania się postawy totalistycznej • wskazać cechy gatunkowe eseju	• omówić funkcję nawiązań kulturowych	• wyjaśnić, w czym przejawia się ekspresja językowa autora i określić jej funkcję	• podjąć dyskusję na temat obowiązków ludzkości względem przyszłych pokoleń

Ocenę **niedostateczną** śródroczną otrzymuje uczeń, który nie uzyskał przynajmniej 40% wymagań na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne z języka polskiego na poszczególne oceny śródroczne i roczne klasa 4 część 2 -II półrocze (p. rozszerzony)

* Straszny i śmieszny obraz PRL-u. <i>Mala apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść utworu • omówić świat przedstawiony w powieści • opisać przedstawioną w utworze rzeczywistość PRL-u 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać elementy autobiograficzne w utworze • scharakteryzować bohaterów pod kątem ich postaw i stosunku do ustroju 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji nieokreślonego czasu i przestrzeni w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić symbolikę przestrzeni w powieści 	
* Wędrowka w poszukiwaniu odpowiedzi – <i>Mala apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować etapy wędrowki bohatera-narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohatera-narratora • wskazać topoty i motywy literackie wykorzystane w kreacji przestrzeni • wskazać elementy katastroficzne w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić motywy działania bohatera • wskazać konteksty biblijne i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat symbolicznego znaczenia wędrowki bohatera • zinterpretować znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli <i>paradygmatu polskiej kultury tyrzejskiej</i> w powieści
* <i>Mala apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego w dialogu z tekstami kultury	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać utwory, w których pojawiają się podobne wątki i motywy 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować różne ujęcia motywu samobójstwa w tekstach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób ukazania motywu miłości w rzeczywistości państwa totalitarnego w <i>Malej Apokalipsie</i> i <i>Mistrzu i Małgorzacie</i> Bułhakowa oraz w innych tekstach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obraz i funkcję przestrzeni w powieści Konwickiego i <i>Procesie</i> Franza Kafki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić, jaką funkcję pełni szpital psychiatryczny w powieściach <i>Mala Apokalipsa</i> oraz <i>Mistrz i Małgorzata</i>
* <i>Wieża</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – studium samotności (lektura uzupełniająca)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • wskazać plany czasowe w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narracji opowiadania • omówić kompozycję utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw samotności 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat drogi Lebbroso do zaakceptowania swojej samotności • omówić kompozycyjną funkcję motywu pielgrzymy świętokrzyskiego • wypowiedzieć się na temat parabolicznej wymowy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować symboliczne znaczenie wieży • porównać stosunek do samotności bohaterów opowiadania – Lebbrosa i nauczyciela z Turynu • zinterpretować znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywu samotności w różnych tekstach kultury
* Rozważania o cierpieniu w <i>Dzienniku</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat struktury eseju 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli cierpienia w

<i>pisanym nocą</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego	<ul style="list-style-type: none"> wymienić utwory, w których pojawia się motyw cierpienia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać cechy gatunkowe eseju wskazać analogie literackie, kulturowe i filozoficzne, które stały się osią tekstu 	literackich i filozoficznych w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> <ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję kompozycyjną przedostatniego akapitu fragmentu 	cierpienia w różnych utworach literackich	ludzkiemu życiu
* W poszukiwaniu bliskości drugiego człowieka – <i>Antygona w Nowym Jorku</i> Janusza Głowackiego	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść dramatu zaprezentować miejsce akcji dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohaterów dramatu w kontekście losu emigranta i kryzysu bezdomności omówić relacje pomiędzy bohaterami wskazać utwory, w których pojawia się motyw domu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję przestrzeni w dramacie omówić rolę Policjanta wskazać elementy tragiczne i komiczne w dramacie i określić ich funkcję wypowiedzieć się na temat funkcji czekania w dramacie 	<ul style="list-style-type: none"> porównać <i>Antygonę</i> w <i>Nowym Jorku</i> i <i>Antygonę</i> Sofoklesa wypowiedzieć się na temat fatum w obu dramatach zinterpretować ostatnie słowa Policjanta 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję aluzji literackiej w dramacie omówić sposób przedstawienia motywu domu w różnych tekstach kultury, uwzględniając szerokie konteksty
* <i>Na granicy światów – Tren Wojciecha Wencła</i>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację liryczną wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> określić rodzaj liryki wypowiedzieć się na temat kompozycji wiersza wskazać cechy trenu w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować tezę interpretacyjną omówić funkcję środków językowych określić, czy w utworze obecny jest motyw <i>ars moriendi</i> i uzasadnić swoją odpowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metaforykę utworu wskazać różne interpretacje ostatniego wersu 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać sfunekjonalizowanej analizy wiersza
WSPÓŁCZESNOŚĆ – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
*Znaczenie etymologiczne a znaczenie realne wyrazu	<ul style="list-style-type: none"> wskazać różnice pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym wyrazu wymienić rodzaje zmian w znaczeniach wyrazów, jakie zaszły w polszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady różnic pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić zjawisko etymologii ludowej na podstawie definicji etymologicznych wyjaśnić, na czym polegały zmiany znaczenia podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> ustalić znaczenie etymologiczne i realne podanych wyrazów ustalić znaczenie etymologiczne wyrazu na podstawie jego budowy 	
WSPÓŁCZESNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					
* Esej	<ul style="list-style-type: none"> definiować esej wymienić najważniejsze cechy eseju 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać cechy charakterystyczne języka eseju 	<ul style="list-style-type: none"> omówić założenia kompozycyjne eseju przygotować materiały do napisania eseju 	<ul style="list-style-type: none"> analizować problematykę podanego eseju analizować język podanego eseju 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć, poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym, esej

*Reportaż	<ul style="list-style-type: none"> • definiować reportaż • wymienić najważniejsze cechy reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy reportażu w podanych przykładach • wymienić i omówić odmiany reportażu • rozpoznać odmiany reportażu • zaprezentować założenia kompozycyjne reportażu • rozpoznać cechy językowe reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić cele i funkcje reportażu • omówić strukturę wskazanego reportażu • zgromadzić materiały do napisania reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować kompozycję wskazanych reportaży • przeanalizować język podanego reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym reportaż
-----------	---	--	---	---	---

Ocenę **niedostateczną** roczną otrzymuje uczeń, który nie uzyskał przynajmniej 40% wymagań na ocenę dopuszczającą